

פחד דוד

פרשת
בהעלותך
י"ד סיון
תש"פ

1028

בחו"ל פרשת נשא

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

7:25 | 7:17 | 7:22 | 7:07 **הדלקת נרות**

8:25 | 8:29 | 8:27 | 8:25 **מוצאי שבת**

9:09 | 9:14 | 9:12 | 9:09 **רבינו תם**

הילולא
דצדיקא

י"ד - רבי חיים מוואלוז'ין
מח"ס 'נפש החיים'

טו - נולד ונפטר יהודה בן
יעקב אבינו ע"ה

טז - רבי מרדכי מנחם
מנדל קאליש

יז - רבי צבי הירש ברוידא

יח - רבי אהרן כהן
ראש ישיבת חברון

יט - רבי שמואל הומינר
מח"ס 'עבד המלך'

כ - רבי חיים מרדכי לבטון
מח"ס 'נכח השולחן'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
שלח הודעה: mld@hpinto.org.il

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי **מושה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי **חיים פינטו** זיע"א

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

גדולתו של יתרו קבל עולם ומלואו

יזכה להיות להם, לבני משפחתו ולבני עירו לעיניים, שעל ידי שיראו אותו ישובו אף הם בתשובה, ויבואו להסתפח בנחלת ה'.

ולא בכדי התורה כותבת לנו את כל הפרשה הזאת. רק כדי ללמדנו את הכלל כי "לא המדרש עיקר אלא המעשה" (אבות א, יז). כלומר, שאף אם יעסוק בתורה יומם ולילה וכולו יהיה מוקף אור מרבותיו, מה שווה לו אם לא יזכור את העיקר שזה המעשה, כגון כאשר יעזוב את הישיבה. שהרי אז הוא ייד ושכח מהר מכל ההשפעות שהשפיעו עליו רבותיו, ולכל הלימוד שעסק בבית המדרש לא יהיה זכר.

את היסוד של "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" (קידושין מ, ב), רצה יתרו ללמד לבני מדין, שבשביל זה עזב את בני ישראל ובא אליהם למדין ללמד את הדרך אשר ילכו בה. והיה אם לא יקבלו ממנו אנשי מדין יעזבו וישוב לארץ ישראל ארץ הקודש, כפי שאכן עשה אחר כך.

ואם כנים הדברים, נוכל להבין יסוד נוסף. שאל פעם אדם, מדוע כאשר האדם חוזר בתשובה, עליו מיד להניח תפילין, ללבוש כיפה ולהתעטף בטלית, דהיינו, לעשות את הכל בבת אחת. מדוע שלא יעשה את הדברים בשלבים. ועל כך השיבו לו: כאשר האדם רוצה לחזור בתשובה, הרי הוא מתגייס לצבא ה' להיות חייל לבווא עולם. וכשם שכאשר מתגייס חייל לצבא המדינה, הרי שעליו ללבוש מיד בגדי צבא, ולא ממתנינים לו עד שילמד לירות בנשק וכדו', ואז לו לחייל שיסרב ללבוש מדי צבא. כמו כן חייל בצבא ה'; עליו ללבוש מיד את המדים שהם התפילין הכיפה ושאר המצוות, שהם העיקר.

ואם ח"ו ישכח האדם את הכלל הזה שהעיקר הוא המעשה, סופו שיכפור בתורה ובנותנה, זאת אף אם יעסוק בתורה ללא הרף, כיוון שכל כוונתו להתעטר בתורה וליהנות מכבודו. אדם שכזה הריהו כחייל ללא מדים, ואין מה שסייע בידו, שהרי המדים הם המסייעים ומזכירים לחייל להישמע להוראות המפקד.

כן היה הדבר אצל יתרו כהן מדין. הן ידוע שבני עירו נידו אותו מהיות כהן מדין, כיון שעוד לפני שעזב את מדין ובא לבני ישראל למדבר, כבר פרש מכל הבלי העולם הזה. אבל עם כל זאת רצה עכשיו יתרו לחזור למדין. ומדוע? מפני שכאשר היה עדיין במדין היה כחייל ללא מדים, ולא ניכר בו שהוא חייל, ולא היה מה שסייע בידו.

אולם עתה, לאחר שכבר יש בידו תורה המביאה לידי מעשה, והרי הוא כחייל לבוש מדים, רצה בדווקא לשוב למדין לקדש שם שמים, להראותם שנדבו לבו שהלך להתגייס ולהיכנס תחת כנפי השכינה לעבודת ה' כמו יהודי, ואינו מוכן לוותר אפילו על קוצו של יו"ד, וזכה לכל זה על ידי המדים שלבש עליו, היא התורה, התורה אשר מביאה לידי מעשה.

ויכוח מעניין ומפליא התנהל בין משה רבינו ע"ה, לבין חותנו יתרו. משה רבינו ע"ה מתחנן בפני יתרו שלא יעזוב את בני ישראל וילך אל ארצו אלא יישאר עמהם, ואף הבטיח לו נחלה בארץ ישראל. יתרו מסרב לדברי חתנו משה רבינו ע"ה להשאר עם בני ישראל, ואומר לו; לא אלק, כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלק.

ויכוח זה אומר דרשני. כיצד זה יתרו שכאשר שמע על קריעת ים סוף ועל מלחמת עמלק, עזב את כל כבודו במדין, ובא למדבר מקום תהוה לשמוע דברי תורה ולהסתפח לנחלת ה'. ולא עוד, יתרו זה, שנכתבה פרשה על שמו בתורה, ונקרא חובב על שם שחיבב את התורה, האיך מסרב לגדול ומנהיג הדור המתחנן בפניו שיישאר עמם ויהיה להם לעיניים.

הן משה רבינו רצה שיתרו יישאר עם בני ישראל להיות להם לעיניים, דהיינו שיאיר את עיניהם של בני ישראל, על ידי שיראו אותו שהיה כהן במדין, ולא הניח עבודה זרה שלא עבדה, ועזב את כל כבודו ורכושו ומשפחתו בשביל התורה הקדושה, ומכך ילמדו דרך לעצמם. ואילו יתרו, מה הוא משיב למשה, לא אלק, כי אם אל ארצי ומולדתי אלק.

ובפרט לפי מה שאמרו חז"ל וכבר הובא ברש"י; מדוע הוא רוצה ללכת, אם בשביל נכסי, אם בשביל משפחתו. והדבר הפלא ופלא: בשביל נכסיו ומשפחתו רוצה הוא יתרו לעזוב את בני ישראל ואת מקום השראת השכינה.

ונראה בהסבר העניין בטוב טעם ודעת. הן וודאי הדבר כי יתרו לא חשב לחזור למדין בשביל ליהנות עם משפחתו או בשביל שום הנאה גשמית אחרת. מחשבותיו היו שונות לגמרי. יתרו שהיה גר צדק והיה לדוגמא ולמופת לבני ישראל באהבתו את ה' ובתשוקתו לתורה, לא הסתפק בצדקותו במדבר בתוך מחנה קדוש שהשכינה שורה שם, הוא פשוט רצה לנסות את עצמו האם יישאר בצדקתו גם כאשר יעזוב את מחנה בני ישראל במדבר וילך למדין, לארצו ומולדתו, מקום עובדי עבודה זרה. האם גם שם יישאר בצדקתו ויעמוד בניסיונות הזמן, מבלי להתבייש מן המלעגים עליו.

משום כן לא השתכנע יתרו מן ההבטחה של משה לקבל נחלה בארץ ישראל, משום שהוא לא היה מעוניין לקבל בחינם חלק ממה שמיועד לבני אברהם יצחק ויעקב בלבד. אלא רצה להתאמץ ולהישאר בצדקתו דווקא במדין, ולהילחם נגד היצר הרע עם התורה שיש כבר בידו, ולעקור את מידותיו הרעות מן השורש דווקא במקום שבו הוא רכש אותם. ורק אחרי כל זה ישוב לבני ישראל עם כל משפחתו, ויקבל חלק ממה שיתנו לו.

ואף שיתכן שאם היה יתרו נשאר במדבר יחד עם בני ישראל, מקום השראת השכינה, היה יכול להיות אדם גדול יותר מאשר במדין, שהרי לא בכדי בקשו משה רבינו ע"ה להישאר במדבר. מכל מקום רצה יתרו לנסות את עצמו ולקדש שם שמים במדין, ואולי אף

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

סרטון, נוטריקון: סר טינה

"והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה"

(במדבר יב, ג)

תלמידיו ומוקיריו של הגאון החסיד רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', העידו אודותיו כי הוא הצטיין במידת החסידים שהיו נעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים.

הגה"ק רבי מאיר אבוחצירא זיע"א, אמר פעם למקורביו שבכל העולם אין יהודי גדול כמו רבי בן ציון, כששאלו אותו איך אתה אומר דבר כזה? הרי אביך רבי ישראל אבוחצירא ה'באבא סאלי' זיע"א עדיין עמנו בחיים, ואיך ייתכן לומר על אדם אחר שאין גדול ממנו בכל העולם? נענה רבי מאיר ואמר להם אני לא מדבר על מלאכים אני מדבר מבני אדם, ה'באבא סאלי' הוא בחינת מלאך, אני מדבר על בחינת בן אדם שחי בינינו ורואה את העולם כמונו והגיע לכאלו דרגות, בזה אני לא רואה מישהו יותר מרבי בן ציון!

אף הוא עצמו גילה פעם טפח ממשנת חסידותו, כשלאחר שפעם למוהל הירושלמי הנודע רבי מרדכי ששון שליט"א ואמר לו: "הנה אומרים עלי, שאני מרפא חולים בברכותיי. אבל תדע לך, שזה בגלל שאין בלבי שמץ טינה על שום אדם בעולם!".

ובאותו מעמד חשף עוד רבי בן ציון זצ"ל אודות המחלה הנוראה המייסרת בחולייה הכבד, וכך הפטיר באזניו:

"סרטון, נוטריקון: סר טינה..."

בספר 'אור לציון' מסופר אחיו של רבינו:

"לילה אחד פרצו גנבים לביתנו, ורוקנוהו מכל דבר ערך. נוראה ההרגשה, לשוב הביתה ולמצוא בו מהפכה, כל המגירות בחוף ותכולתן על הרצפה. הספרים הוצאו מהמדפים וגובבו בערימות, המקפאי פתוח, הארונות פרוצים. זרים פלשו וחוללו שמות. הויתרנה עמדה ריקה ושוממה, הפמוטים והגביעים הנו והבשמים אינם. התכשיטים נבזזו. אין לתאר כלל את התחושה הקשה. זמן מה לפני כן ארעה פריצה לביתו של אחי - הוא רבינו - ותכשיטי הרבנית נלקחו. מובן שהצטערנו בצער, אבל כשהדבר קורה אצלך הצער ותחושת הפגיעה חדים שבעתיים".

בצר להם, עלו בני המשפחה לבית רבינו. סיפרו לרבנית על המהפכה, ושהזמינו משטרה ונטלו מיד טביעת אצבעות. שמעה הרבנית, השתתפה בצערם והגיבה: "כעת נזכרתי, שבביתי, ברגע הראשון שראה רבינו את הפריצה, אמר: "מחול להם, מחול להם! איני רוצה לחזור לעולם בגלגול בשביל כספים".

"שמעתי ותמהתי, לאיזה דרגה הגיע! מה היה הדבר הראשון שעשה!"

סיפור גניבה נוסף אירע בבית רבינו, ואחד מבני המשפחה שהיה נוכח במקום לאחר הפריצה סיפר, שברגע הראשון שנכנס רבינו לחדרו וראה את השעון מעורר עומד במקומו. שמח. אמר "ברוך השם, נוכל אפוא לקום מחר לתפילה בזמן!"

כמובן, שראש הישיבה זצ"ל ביקש לחנך לדורות הבאים שלא להרגיש מסכן וחסר אונים אחר פרצת גנב, ויש לשמוח בכל מה שניתן. אבל על מה הוא עצמו חשב...

סיפור של השגחה פרטית

באחת הפעמים בהן שהיתי במכסיקו, ניגש אלי אדם אמיד מאוד ובעל נכסים. הוא ביקש להתיעץ עימי בנוגע לעסקי המסועפים מכיוון שהייתה לו התלבטות היכן להשקיע את כספו ומהו העיתוי המתאים לכך. הואיל ולא היה זמני בידי, והיה עלי לשוב לצרפת - בקשתי ממנו שניח אצלי את המסמכים וכאשר אגיע לצרפת אעניין בהם וכך אוכל להשיב לו.

הנחתי את המסמכים החשובים הללו, אשר בהם מתועדים סכומי עתק, בתוך תיקי האישי, למרות שידעתי כי סכנה טמונה בדבר באם פקידי המכס בשדה התעופה יגלו אותם בתיקי, כי אז סביר להניח שאיעצר ואדרש לחקירות מרובות על מהותם.

והנה בהגיעי לשדה התעופה בצרפת, נשאלתי על ידי פקידי המכס האם יש ברשותי דבר מה המחויב במכס. כאשר ענית בשלילה חזר הפקיד ושאל מה הייתה מטרת נסיעתי למכסיקו. הסברתי לו כי נסעתי במטרה לחזק את בני הקהילה היהודית במקום. "הנני רב, ולא איש מסחר ואין לי כל קשר לעסקים"... כך ענית לו. אולם משום מה פקיד זה לא הניח לי, וביקש לפתוח את תיקי האישי ולראות מה הוא מכיל. והנה נגלו לעיניו אותם מסמכים אשר הפקיד בידי אותו אדם אמיד, ובהם היו רשומים שחור על גבי לבן סכומי עתק!...

חשש גדול מילא את ליבי, כי ידעתי שעתה יפתחו בחקירה נגדי על מנת לברר את פשר המסמכים הללו שבאמתחתי, ולמותר לציין שלא היה בידי כל כח לכך ובפרט לאור העובדה שחלף עלי שבוע עמוס ביותר בזיכוי הרבים ובטרח למען הכלל. כמו כן בתוכניתי היה לגשת לבית חולים הישר משדה התעופה בכדי לבקר יהודי חולה השוכב על ערש דווי, אשר בני משפחתו המתינו לי בקוצר רוח שאבוא לברכו. בראותי זאת, נשאתי עיני למרום בתפילה חרישית לבורא העולם שישעיני מן המצב שנקלעתי אליו.

דקות מספר שנראו לי כנצח חלפו, ולפתע הודיע לי פקיד המכס שאני משוחרר לדרכי, תוך שהוא משיב לי את המסמכים שבידו...

זהו סיפור השגחה פרטית, אחד מני רבים אשר סובבים אותי בכל עת מצוא, ובהם אני רואה במוחש ובבירור עד כמה הקב"ה מסייע אותי על כל צעד ושעל מדרכי חיי, וכל זאת למען זכות הרבים אשר עומדת לי. הקב"ה רואה עד כמה משתדל אני לקרב את ליבם של בניו לתורה ולמצוות, ובאמת שמסירות נפש ממשית כרוכה בכך, כי זוהי כל מגמתי עלי אדמות - לקדש שמו יתברך בעולם ולהפיץ את אור תורתו ברבים. ועל כן הוא מסייע בידי אף למעלה מגדר הטבע, כי כבר אמרו חז"ל (שבת קד, א) הבא להיטהר מסייעין בידו.

במרה מפטירין

הפסרת השבוע: "דני ושמה" (זכריה ב)

הקשר לפרשה: בהפסרה מוזכרת המנורה והנרות

שראה הנביא זכריה, שהוא מענין הציווי בפרשה על ענין הדלקת הנרות אל מול פני המנורה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

אסור בכל האופנים

אסור לשבח אדם בפני רבים, לפי שבמסיבת אנשים רבים רגיל להימצא שם אנשים המקנאים בו, ועל ידי שיזכיר בשבחי - יבואו לספר בגנותו.

ואם הוא משער שהשומעים לא יגנוהו, כגון, שאינם מכירים אותו, מותר לשבח, אפילו ברבים כל שאינו משבח יותר מדי.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ההרגל הוא חיסרון גדול בעבודת ה'

הכתוב מספר (במדבר יא, ה- ו) זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים... ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו.

והרי הדברים תמוהים למאוד, מדוע העדיפו בני ישראל את אכילת הקישואים והאבטחים על פני אכילת המן, והרי אמרו חז"ל (יומא עה, א) טעם כל המינין היה במן. ועוד אמרו (שם) מלמד שירד להם לישראל עם המן גם תכשיטי נשים ואבנים טובות ומרגליות, עד כאן.

זאת ועוד, המן היה לחם רוחני שמלאכי השרת אוכלים אותו שנאמר (תהילים עח, כה) "לחם אבירים אכל איש", ואם כן מדוע לא התפעלו ישראל מן המן, ועוד דברו בו סרה?

התשובה לכך נעוצה בכח ההרגל. אמנם כאשר ראו בני ישראל את ירידת המן לראשונה - אין לתאר ולשער את גודל התפעלותם העצומה מן הנס שבכך, וכשאכלו אותו וטעמו בו את טעם כל המאכלים שבעולם, נפעמו אל ליבם. אולם אט אט כבש כח ההרגל את מקומו, ומשום כך לא ראו הם את הטובה הגדולה שיש בו.

הא למה זה דומה, לעשיר גדול אשר ברבות הימים מתרגל הוא לעושרו וכבר אינו מתפעל ממנו. והרגל זה הוא חיסרון גדול בעבודת ה' יתברך והוא מהווה סכנה רוחנית לאדם. לכן חובה קדושה מוטלת עליו לחוש התחדשות בקיום המצוות בכל עת ולעורר את רגש ההתלהבות בקרבנו. ולא ייתן האדם לשגרת הזמן להעיב על כח הרגש ולכבות חלילה את שלהבת נשמתו.

וילמד האדם ממידת קונו, הבורא יתברך שמו. הנה בתפילת שחרית מברכים אנו בברכת יוצר אור "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". מידי יום ביומו מחדש ה' יתברך את הבריאה המופלאה ומפיח בה רוח חיים. וכך מוטל על האדם לעשות בקיום מצוות ובלימוד התורה, שיחדש את התלהבותו בעבודת ה' כאילו זוהי לו הפעם הראשונה שהוא ניגש אל הקודש.

ועל כן מצינו שדוד המלך ביקש מן הקב"ה ואמר (תהילים כז, ד) "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". כלומר גם כשיזכה לשבת בבית ה' כל ימי חייו, הוא מבקש להרגיש זאת כביקור ולא להיתפס לשגרת ההרגל. משום שלביקור בהיכלו של מלך, שאינו נעשה לעיתים תכופות, מתלווה תחושה של התלהבות והתרגשות עילאית והאדם המבקר נהנה מכל רגע שהוא נמצא שם.

פניני הפרשה

נקי וצח ממידת הגאווה

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (במדבר יב, ג)

יש לדקדק, מעיר רבי שמעון אבקציץ זצ"ל, בספרו 'אך טוב לישראל', שהיה די לו לומר "והאיש משה ענו מאד מכל האדם", ותיבת "מאד" לכאורה שפת יתר היא?

ובאר בהקדים את דברי הגמ' במסכת סוטה (דף ה, א) "אמר רב חייא בר אשי אמר רב, תלמיד חכם, צריך שיהא בו ממידת הגאווה אחד משמונה שבשמינית". וא"כ היה מן הראוי שתהיה למשה רבינו שהיה גדול הדור, לפחות שמינית שבשמינית של מידת הגאווה.

לכן, מדגישה התורה ומשבחת את משה "והאיש משה ענו מאד מכל האדם", שאפילו שמינית שבשמינית ממידת הגאווה לא היתה בו.

לדבר טוב על בני ישראל

"כי ה' דבר טוב על ישראל" (במדבר י, כט)

המושג 'דיבר טוב' מובא בתורה פעמיים. בפעם הראשונה בפרשת בהעלותך, ובפעם השניה במגילת אסתר - 'דבר טוב על המלך'. ויש בזה רמז נפלא ויסוד חשוב מאוד, אומר ה'אגרא דכלא', ללמדנו שכל מי שמדבר טוב על ישראל, כאילו דיבר טוב על המלך, מלכו של עולם.

וכמובן להיפך: שכל מי שמדבר רע על ישראל, הרי הוא ח"ו כמי שמדבר רע על המלך - מלכו של עולם!

וכך מפרש בספר 'רביד הזהב' את הפסוק 'כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו'. דהיינו שהנותן מום באדם, כאילו נתן מום בו, בהש"ת.

לכן חובה על כל אחד ללמד זכות על רעהו, ולא למהר ולשפוט שהחבר התכוון להקניט אותו, או להוציא דיבתו רעה.

יש בכיה ויש בכיה

"כי בכיתם באזני ה' לאמר מי יאכילנו בשר כי טוב לנו במצרים ונתן ה' לכם בשר ואכלתם" (במדבר יא, יח)

שואל רבינו האור החיים הקדוש זיע"א, הרי זו הדרך שכשאדם יש לו צרה הוא בוכה לפני ה', ומדוע אפוא הם נענשו על הבכיה?

ומתרץ רבינו חיים בן עטר זיע"א, שיש 'בכיה' ויש 'בכיה'; יש בכיה מתוך תקוה ושאלת רחמים, שהאדם בוכה מתוך אמונה שהקב"ה יעזור לו. לעומת זאת, יש אדם שבוכה מתוך ייאוש, שכביכול כבר אין לו תקוה חס ושלום.

וזאת היה הטענה על בני ישראל שהם 'בכו' מתוך ייאוש וחיסרון אמונה, שהם קבעו ואמרו בצורה מוחלטת 'מי יאכילנו בשר' שאין מי שיכול לעזור להם, ולא התפללו ובכו מתוך תקוה ואמונה, והיה בשאלתם כפירה וחילול ה', ולכן הענישם ה'.

ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" (במדבר יב, ח)

מרים מתבזה לעיני כל ישראל בשל פגיעתה במשה רבינו ע"ה, הגם שמשה לא הקפיד לגודל ענוותנותו, כפי שבאה לידי ביטוי במעשה המובא בפרשתנו שאלדד ומידד התנבאו במחנה, ומשה אמר: ולואי והיו כל עם ה' נביאים.

חז"ל הדריכו אותנו בהנהגתנו עם תלמידי החכמים באומרם (אבות ב, י) "הווי זהיר בגחלתן שלא תכה, שנשיכתן נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".

בענין זה סופר מעשה נורא ('הזהרו בגחלתן') על בעלי דפוס סלאוויטא; רבי משה בנו של רבי פנחס מקוריץ, ובניו רבי שמואל אבא, ורבי פנחס, שהתאמנו והתמחו במלאכת הדפוס, ויעצו אותם לייסד בעיר סלאוויטא בית דפוס, ולהדפיס שם את כל ספרי התלמוד כולם, בהוד והדר.

כשניגשו רבי משה ובניו לעבודת קודש זו, פנו לגדולי הדור ממזרח וממערב לכתוב להם הסכמה שבמשך עשר שנים מיום סיום הדפסת התלמוד בעיר סלאוויטא, לא יוכל שום אדם להדפיס את הש"ס, כי יהיה בזה משום השגת גבול.

וכן הסכימו גדולי הרבנים, ומתוכם, החתם סופר, והגאון רבי עקיבא איגר, ועוד רבנים, ואז זכו רבי משה ובניו והדפיסו את כל התלמוד בהידור רב, במשך כחמש שנים. ורבו הקופצים הקונים את הש"ס, ובמשך שנים אחדות נמכרו כמעט כל העותקים. רבי משה ובניו שהיו שותפים למפעל ההדפסה, חשבו לחזור ולהדפיס את התלמוד בדפוס שלהם. אך נודע להם כי רבי מנחם מן, מעיר ווילנא, אבי משפחת ראם, ניגש גם הוא להדפיס את התלמוד בוויילנא, אף שעדיין לא מלאו עשר שנים מיום גמר הדפסת התלמוד בסלאוויטא.

מדפיסי סלאוויטא פנו אל גדולי הרבנים, ובתוכם גם להגאון רבי עקיבא איגר, בדרישה שיכריזו איסור על יסוד הסכמתם הראשונה על דפוס ווילנא.

באזיקים את האחים (את הרב רבי משה לא אסרו מפני זקנותו המופלגת), עם חקירה מסועפת יום יום, במשך שלוש שנים, כשהם מוטלים בבית הסוהר עם שודדים ורוצחים, ובעינויים קשים ומרים. לבסוף ניתן פסק דין אכזרי מבית המשפט של רוסיא, שהאחים יעברו בין שתי שורות של חיילים רוסים שכל אחד שוט בידו, ועל האחים לקבל מיד החיילים אלף וחמש מאות מכות בשוטים, ואם יישארו בחיים יוגלו לסיביר כל ימי חייהם.

בערב ראש חודש אלול תקצ"ט בוצע פסק הדין האכזרי; על כיכר הרחבה עמדו שתי שורות של חיילים, שורה מול שורה, וכל שורה בה מאתיים וחמישים חיילים, ובידם מאתים וחמישים שוטים, ובתוך המעבר הצר שבין השורות צריך היה כל אחד מהאחים לעבור שלוש פעמים, ולספוג את המכות וההצלפות. השוטרים נגשו אל אחד האחים פשטו את מלבושיו, ואף את כתנתו לעורו, רק כפתו הלבנה נשארה על ראשו, זאת היתה בקשתו היחידה אשר מילאה הרשות הרוסית, ובלחש הפקיד את רוחו ביד אלוהיו, ידיו אסורות, גופו ערום, ואת גבו נתן למכים.

השוטים הורמו והורדו והוצלפו על גבו הערום. ופתאום עמד מלכת והשבטים מוסיפים להצליף לו על גבו, כפתו הלבנה צנחה מעל ראשו, וידיו כבולות באזיקים ואינו יכול להרימה, ובגילוי ראש אסור ללכת, שבטו של אחד החיילים פגע בעינו הימנית, ונשאר תבלול על עינו הימנית כל ימי חייו. הרגיש אחד מן החיילים בדבר. הרים לו את כפתו וחבשה לראשו המוכה, ואז הלך הלאה.

שלוש פעמים עבד דרך שורות החיילים, ונשאר בחיים. ואחר שלקחוהו לבית החולים, העבירו את האח השני, אשר גם הוא קיבל אלף וחמש מאות מכות בשוטים. גזירה זו על האחים החישה את קיצו של אביהם, ובשנת ת"ר הלך לעולמו. אחרי השתדלויות רבות ושוחד מצד חסידי קוריץ וסלאוויטא, קיבלו האחים הנינה מאת ניקולאי העריץ, וגלות סיביר הוחלפה במאסר עולם במוסקבה, ורק אחר מותו של ניקולאי, כשעלה אלכסנדר השני על כסא מלכות רוסיה, בשנת תרט"ו, קרא לאחים דרוו.

האחים הללו הצדיקו עליהם את הדין, שקבלו את העונש על שפגעו בכבודו של הגאון רבי עקיבא איגר, והיו חוזרים על המשנה: "והוי מתחמם כנגד אורם של חכמים, והוי זהיר בגחלתם שלא תכה, שנשיכתם נשיכת שועל, ועקיצתם עקיצת עקרב, ולחישתם לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש"...

אחר שרבי עקיבא איגר ששמע טענת שני הצדדים, פסק הלכה למעשה, כי מאחר שמדפיסי סלאוויטא מכרו כמעט את כל העותקים של התלמוד שהדפיסו, ואחר שהמדפיס של ווילנא הביע את נכונותו לקנות את כל העותקים הנשארים בדפוס סלאוויטא, במחיר אשר יושת עליו, אין מדפיסי סלאוויטא יכולים לעכב את ההדפסה בוויילנא, והרשות ביד משפחת ראם להדפיס מחדש את כל התלמוד בוויילנא, להגדיל תורה ולהאדירה. אמנם היו כמה רבנים שהצדיקו את מדפיסי סלאוויטא, אבל דברי הגאון רבי עקיבא איגר הכריעו את הכף לטובת מדפיסי ווילנא.

אך רבי משה ובניו, בראותם שיש רבנים שעמדו לימינם, שגו ושמעו לעצת אנשים בלתי מהוגנים, ופרסמו ברבים, שאין לסמוך על ההיתר של רבי עקיבא איגר למדפיסי ווילנא, כי הוא כבר זקן בא בימים (אז היה הגאון רבי עקיבא איגר בגיל למעלה משבעים שנה), וכל מעשיו על פי רצון בנו הגאון רבי שלמה איגר. דברים אלו הרתיחו מאוד את הגאון רבי עקיבא איגר והוציאוהו מגדר ענוותנותו, והביע דעתו הברורה במכתב (מיום ד' טבת תקצ"ו) וזו לשונו:

"מאוד הומה ליבי על העזות והחוצפה של מדפיסי סלאוויטא, ודבריהם דברי נאצה הם, לא בלבד על בני הגאון נר"ו שהטה את לבבי, אלא גם עלי, שיכולים לפתות אותי לפסוק שלא כדין, ובאמת שבכל ההסכמות ששלחו אלי מדפיסי סלאוויטא, לא מצאתי שום ממש לזכותם, אפילו על אחד מאלף, ומה הם רוצים ללכת בחזוקה, אינני מוחל להם כלל וכלל, כי על בזיון התורה אי אפשר למחול". ואז עמד מול היכל הקודש, ואמר מתוך צער ועוגמת נפש, **"רבונו של עולם, תורתך אני לומד, ועל פי תורתך אני פוסק, אפילו אם אני מוחל על כבודי, על כבוד תורתך אתה לא תמחול!"** והוי כשגגה היוצאת מלפני השליט.

בימים ההם אירע דבר נורא ואיום; פועל אחד שהיה כורך ספרים במקצועו, והיה עוסק בכריכת ספרי התלמוד של סלאוויטא, מתוך שכרותו וקלות דעתו, תלה את עצמו בבית הדפוס, ומת. המשכילים השתמשו במקרה זה במלשינות, שהפועל נתלה באשמת האחים בעלי הדפוס.

שלטונות רוסיא ראו את המציאה ונפלו עליה ברוב שנאת ישראל המפעפת בהם, ואסרו

בית המדרש פניני דוד ירושלים

הודעה משמחת!!!

כ"כ מו"ר רבי דוד חנניה פינטו שליט"א יחדש את קבלת הקהל בפניני דוד ברח' בית וגן

כ"כ נפתח בקרוב שיעור שבועי לנשים

הוספנו שיעורים בכל שעות היום בעברית ובצרפתית ובדף היומי